

• ČETRTE SAMOPRISPEVEK V LJUBLJANSKIH OBČINAH ZA VAROVANJE IN IZBOLJŠANJE OKOLJA •

● S SEKCIJSKIH RAZPRAV O PROGRAMU IV. SAMOPRISPEVKA

Sanacija TE-TO Ljubljana je potrebna

V kulturnem domu Španski borci sta bili kar dve od štirih sekcij, ki jih je v zvezi z javno obravnavo osnutka četrtega samoprispevka v Ljubljani pripravila naša občinska konferenca SZDL. Bilo je pričakovati, da se bo vsaj za prvo od njih, namenjena je bila namreč pogovoru o ekološki sanaciji Toplarne Ljubljana, povabilu socialistične zveze odzvalo kar največ prebivalcev Most, Sela, Štepanjskega naselja, Fužin in tudi drugih, saj se že dlje časa vrstijo pritožbe glede obratovanja tega energetskega objekta. Ugotovljeno je tudi, da je v bližini Toplarne obo-

levnost otrok na dihalih še večja kot drugje v občini, prašni delci in dimni plini pa onesnažujejo tudi druge ljubljanske občine. Ta sekcija je bila tudi priložnost namučiti izvedeti, kako in kdaj bo sanacija potekala, povedati svoje pomisleke ali drugačno mnenje glede rešitve tega problema in dobiti odgovore na postavljena vprašanja.

V razpravi se je pokazalo, da je sanacija Toplarne Ljubljane nujno potrebna. Navzoči tudi niso imeli pripomb na program četrtega samoprispevka, zanimalo pa jih je, zakaj je vanj vključeno tudi grajsko pobočje.

Ekološka sanacija TE-TO Ljubljana obsega vgraditev naprav za čiščenje dimnih plinov in postavitev novega 180 metrov visokega dimnika. To naj bi stalo okoli 6,5 milijard dinarjev, nekaj manj kot 54 odstotkov tega zneska naj bi financirala samoprispevek, drugo pa energetska skupnost Ljubljane in Toplarna, nekaj pa bi bilo tudi posojil. Hkrati z ekološko sanacijo bo potekala tudi tehnološka sanacija kotlov, denar zanjo pa bodo zbrali v okviru Elektro gospodarstva Slovenije.

Menili so da bi morali za take objekte, kot je na primer Toplarna, najti že prej druge vires financiranja. Bilo je tudi nekaj mnenj in pripomb, ki niso bila v neposredni povezavi s Toplarno in samoprispevkom; tako so denimo spraševali, kdaj bodo namreč toplotni števci in termometri, saj zdaj marsikdo, ker je plačevanje pavšalno, ne varčuje z energijo. Zanimali so se tudi za gradnjo podhoda v podaljšku Proletarske ceste. Zvedeli so, da lahko natančen odgovor najdemo v Delegatski tribuni; podhoda pa bodo pričeli graditi novembra letos.

D. J.

Za boljši zrak ureditev grajskega pobočja in prometnega središča Ljubljane

Sekcija 17. septembra je vabila na obravnavo sanacije grajskega pobočja in komunalne ureditve potniške postaje Ljubljana, vendar so že kar na začetku navzoči drug za drugim ugotavljali, da naslov, povzet iz gradiva, za drugo od obravnavanih tem ni pravi. Gre namreč le za pripravo temeljev za gradnjo prometnega središča Ljubljane in ne že kar za gradnjo železniške in avtobusne postaje v Ljubljani. Nasploš so gradivo za ureditev mestnega središča in se zlasti grajskega pobočja očitali slabo pripravljenosti, saj so v njem nekatere stvari zelo nerodno razložene. Prav to ima za posledico, je bilo slišati na sekciji, da ljudje sprašujejo, zakaj sta sanacija grajskega pobočja in ureditev prometnega središča uvrščeni v program četrtega samoprispevka.

S sanacijo grajskega pobočja želimo ohraniti vegetacijo, ki bi preprečevala drsenje zemlje navzdol, obenem pa oskrbovala površino s kisikom, saj zelenih površin ni nikoli preveč. Odstranili naj bi težka drevesa, ki ne sodijo na stromo grajsko pobočje, ogrožajo pa hiše pod njim, vendar bodo morali ravnati tako, da zaradi tega ne bo prišlo do erozije. To sicer delajo že sedaj, ven-

dar gre zaradi premalo denarja čiščenje prepočasi. Na pobočje bodo zasadili ustrezne zelenje. Hkrati s tem bi poskrbeli tudi za pravilen odvod meteoritnih voda in s tem tudi za varnost prebivalcev, ki živijo v tem delu našega mesta. Na grad naj bi obenem pripeljali tudi plin, uredili kanalizacijo in postavili zbiralnik za vodo. Ta bi bil na isti višini kot je zbiralnik na Rožniku, zagotav-

ljal pa bi v nekaterih predelih Ljubljane prebivalcem v višjih nadstropjih vodo tudi takrat, ko bi prišlo do prekinitve električnega toka.

Pri ureditvi prometnega središča Ljubljane ne gre za postavitev parkirne hiše, kot je morda razumeti iz gradiva, temveč za javne pokrite parkirne površine, ki bodo zaradi pomanjkanja prostora zgrajene pod zemljo, namenejene pa bodo vsem prebivalcem našega mesta, tako tistim, ki bodo potovali ali pa samo sokičili po opravkih v sosednje ulice. Denar iz samoprispevka naj bi torej šel le za pripravo na začetek gradnje avtobusne in železniške postaje, saj je treba, razumljivo, najprej postaviti temelje, to je zgraditi tisti del, ki bo spodaj, pod zemljo.

Zakaj torej denar za to dvojce

iz četrtega samoprispevka? Dejali smo že, da je grajsko pobočje bogat vir kisika, po njemu so speljana prijetna sprehajališča za Ljubljančane. Na vsak način moramo ohraniti to zeleno površino, jo zavarovati pred posledicami vode ali drugega neurja, prebivalcem pod grajskim pobočjem pa s tem omogočiti varnejše in prijetnejše bivanje. Za čistejši zrak pa naj bi poskrbeli tudi z ureditvijo novega prometnega središča v Ljubljani, saj je zdaj vsakomur jasno, koliko izpušnih plinov mora vdihati tisti, ki gre dopoldne ali popoldne mimo zdajšnje avtobusne postaje, da ne omenimo prometne gneče, v kateri se (zlasti pred prazniki) skorajda ni več mogoče gibati.

D. J.

dije oziroma namena IV. samoprispevka občani niso izrazili, razen načelnega dvoma, ki ga je izrazil predsedstvo KK SZDL Jože Moškrčić.

Občani so v javnih razpravah v krajevnih skupnostih kljub maloštevilnosti izrazili vrsto pripomb, zahtev in mnenj ter nekaj spremenljivih predlogov.

Vsa stališča, ugotovitve, mnenja in pripombe smo zbrali ter jih v celoti objavljamo kot mnenja občani in članov občinske organizacije skupaj s stališči in sklepi sekcij razprav. Na vsa moramo odgovoriti v nadaljevanju javne razprave ob predlogu programa IV. samoprispevka.

a) Skupina občani v Bizoviku sodi, naj komercialne objekte ali njihovo sanacijo — to je sanacijo Toplarne, ureditev prometnega središča in tudi sanacijo grajskega pobočja gradimo in saniramo izven programa samoprispevka in zato združujemo sredstva direktno v cenah storitev.

b) Pogoste so sodbje, da program sanacije grajskega pobočja in predvsem ureditev prometnega središča, v javni razpravi označenega kot avtobusna postaja, ne sodijo v ekološki program.

c) Program čistilne naprave je treba načrtovati v celoti, torej tudi kemijsko čiščenje odplak, kar je tudi najučinkovitejša in najcenejša rešitev.

d) Sanacija Toplarne je nujna in prioritarna akcija, ki jo moramo uresničiti za vsako ceno s kompletnim programom tako sanacije elektrofiltrskih naprav, odčepjevalne naprave in novega dimnika. Nesprejemljivo je mnenje nekaterih občanih drugih občin, naj ostanki ostajajo kar tam, kjer danes onesnažujejo okolje.

e) Priključevanje individualnih kurilšč na daljinsko ogrevanje je potrebno natančneje predstaviti oziroma namena IV. samoprispevka občani niso izrazili, razen načelnega dvoma, ki ga je izrazil predsedstvo KK SZDL Jože Moškrčić.

● Stališča in sklepi sekcije razprave o sanaciji vodnih virov, Dolsko 10. 9. 1986

UDELEŽENCI SEKCIJE SO PO STROKOVNI RAZLAGI O SANACIJI VODNIH VIROV SPREJELI NASLEDNJA STALIŠČA, POBUDE IN SKELEPE:

1. V program samoprispevka IV so vključeni prepotrebni objekti vodovoda, ki bodo izboljševali in povečevali varnost oskrbe in delovanje sistema, zaščito varstvenih pasov vodnih virov, izgradnjo lokalnih vodovodnih sistemov in sanacijo lokalnih vodovodov, zato je ekološko naravnost programa samoprispevka IV, ki se nanaša na zagotavljanje kvalitetne pitne vode, podpiramo.

2. Program samoprispevka IV, ki vključuje sanacijo vodnih virov, pa ne odvezuje od izvajanja rednega programa za zagotavljanje zdrave pitne vode.

3. Čeprav načelno podpiramo program sanacije vodnih virov v okviru samoprispevka IV, vendarle kaže nekatere objekte bolj natančno predstaviti. Program samoprispevka IV predvideva oskrbo z vodo krajanom Klopce, Klopce-Vrhi; natančno je treba opredeliti, od kod bodo to vodo dobavljali, ali iz črpalnice Dolsko ali iz Močil. Izhodišče strokovnih rešitev pa mora temeljiti na trajnem in kvalitetnem viru vode.

4. Tlačni cevovod do Laz, ki je vključen v program samoprispevka IV, ne prinaša celovite rešitve za Laze. Zato je treba vključiti v program samoprispevka IV še primarni vod.

5. Velik problem predstavlja tudi vodovod Zagorice, ki ga ne moremo urediti iz vodovoda Križevska vas, tako je treba, da ga vključimo v program samoprispevka IV.

6. Črpalnice Dolsko je v neposredni bližini prometne zavarovane žile. V okviru programa zaščite varstvenih pasov vodnih virov bi bilo treba razmisliti o zaščiti omenjenega črpalnice, oziroma kako bi Dolsko povezali z mestnim vodovodom.

7. Za objekte v Vinjah, mimo katerih gre tlačni vod, pa niso priključeni nanj moramo načrtovati sredstva v okviru programa samoprispevka IV.

● Stališča sekcije razprave o ekološki sanaciji Termoelektrarne-toplarne Ljubljana, 11. 9. 1986 v kulturnem domu Španski borci

UDELEŽENCI SEKCIJE SO PO STROKOVNI RAZLAGI O EKOLOŠKI SANACIJI TERMoelektrarne-toplarne SPREJELI NASLEDNJA STALIŠČA:

1. Ekološko naravnost sanacije Termoelektrarne-toplarne podpiramo upoštevajoč pripombe iz razprave.

Pripombe so predvsem v zvezi z racionalizacijo uporabe energije s števci in termometri, ki bi prispevali k zmanjšanju porabi toplotne energije. S pavšalnim obračunavanjem porabe ne dosegamo racionalnega vedenja porabnikov.

Ob ekološki sanaciji je nujno potrebna tudi tehnološka modernizacija Toplarne in šele njuna medsebojna povezava bo zagotovila izboljšanje ozračja v Ljubljani.

Sanacija Toplarne zahteva veliko uvoženo tehnologijo, zato so predlagali, da bi tovrstno delo Termoelektrarne-toplarne opraili carinskih dajatev, saj bodo omenjene naprave v korist zdravemu življenju vseh občanov v Ljubljani.

Pri virih finansiranja je treba razmisliti, ali bi mogli dobiti sredstva iz davkov na alkohol in tobak, ki vplivata na nezdravo življenje; ta sredstva bi preusmerili v finansiranje objektov samoprispevka IV.

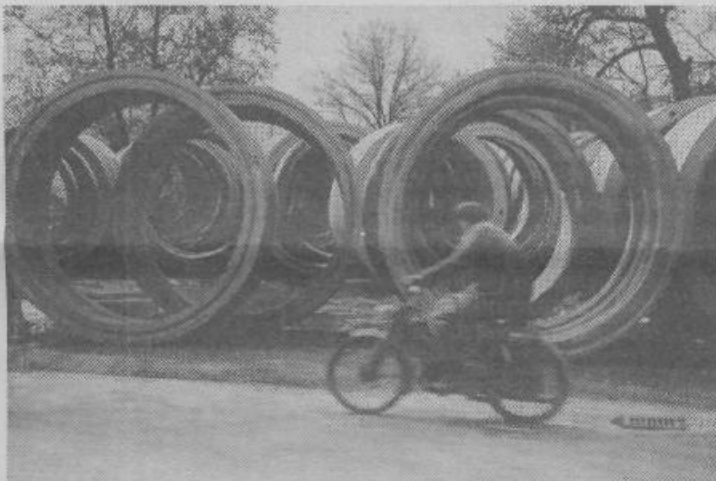
2. S sekcijo razpravo ne zaključujemo javne razprave o sanaciji Termoelektrarne-toplarne ampak bomo nadaljevali v samoupravnih organih KS, organizacij združenega dela, v družbenopolitičnih organizacijah, delegacijah, hišnih svetih, da bomo predstavili delovnim ljudem in občanom potrebo po uvedbi samoprispevka IV za izboljšanje in varstvo okolja.

3. Takoj se moramo vključiti v neposredne priprave za izvedbo referendumov in v drugo fazo razprave, ki bo potekala v delegacijah in delegatskih skupščinah občin in mest, in prispevati k boljšemu informiranju delovnih ljudi in občanov o objektivih samoprispevka IV ter njihovi potrebnosti za zdravo življenje danes in jutri.

varovanje okolja in odstranilo onesnaževalce.

5. Občani, ki torej niso odklonili ne samoprispevka ne programa samoprispevka v celoti, oziroma odklonilo stališče ni bilo izraženo, so vendar dosejati v javni razpravi o vseh pripombah podkrepili potrebo po takšnem programu in združevanju družbenih sredstev z osebnimi sredstvi. Zahtevajo pa hkrati garancijo za kvaliteto izvedenih aktivnosti, kvalitetno uporabo sredstev, družbeni nadzor nad izvajanjem programa in uporabe sredstev in seveda tudi kompletnost izvedenega programa. Ni mogoče pristajati, da bi med aktivnostmi v IV. samoprispevku kakorkoli poskušali zmanjševati obseg posameznih programov.

To je izrecna zahteva občanov, ki vztrajajo pri programih in tudi njegovi kompletni izvedbi. Zato so tudi izrazili zaskrbljenost, ali smo sposobni tako zahteven program in zahtevno finančno konstrukcijo desetih finančnih virov

Ta posnetek je iz leta 1972, tedaj so skozi Moste gradili centralni kanal Ljubljanske kanalizacije, ki sedaj zakopan pod nami zbira vse odplake Ljubljane, od Medvoda do Zaloga. Kar velika je ta umazana reka, ki nevidno teče pod našimi nogami in brezbržnim daje občutek, da je za Ljubljano problem rešen (Foto: S. G.)

— vključno s krediti — uspešno uresničiti.

6. Občani v občini Moste-

● Stališča sekcije razprave o prometnem središču ter urejanju grajskega pobočja, 17. 9. 1986 v kulturnem domu Španski borci

UDELEŽENCI SEKCIJE SO NA OSNOVI STROKOVNIH RAZLAG IN RAZPRAVE OBlikovali SKUPNA ENOTNA STALIŠČA O PROMETNEM SREDIŠČU TER UREJANJU GRAJSKEGA POBOČJA:

1. Oba projekta sodita v skupni program samoprispevka IV pod geslom »Za čisto in zdravo okolje«.

Občani menimo, da je bila informacija o obeh projektih do sedaj pomanjkljiva in je zato povzročala različna, tudi odklonilna stališča.

2. Na osnovi dodatnih informacij sekcija ugotavlja, da je načrtovan program gradnje prometnega središča v programu samoprispevka IV šele osnova za njegovo izgradnjo, ki jo finansirajo drugi nosilci programa, posebno v Železniško gospodarstvo in Integral. Drugi investitorji morajo zato zagotoviti nadaljevanje gradnje prometnega središča.

3. Zgrajeno prometno središče s javnimi parkirnimi površinami, ki so osnova zanj in so hkrati tudi sestavni del programa samoprispevka IV, pomeni tudi boljšo in dolgoročno prometno ureditev ter izboljšanje življenjskega okolja.

4. Ureditve grajskega pobočja, ki sedaj pomeni stalno nevarnost za občane stare Ljubljane in staro mestno jedro, skupaj s simbolom Ljubljane — Ljubljanskim gradom, vključuje odstranitev nevarnosti drsenja pobočja, nadomestitev nevarnega drevoja in primerno ozelenitev, ureditev osnovnih komunalnih in energetskih vodov, ki so osnova tudi za hitrejšo obnovu gradu in preskrbo z vodo občanom mesta, ki so do sedaj ob izpadi električne energije ostajali brez nje.

Takšna ugotovitev gotovo pomeni popolnojšo informacijo o pridobitvah, ki jih zagotavlja načrtovana ureditev grajskega pobočja. Sekcija poudarja ozelenitev kot pomemben prispevek za čisto in zdravo okolje in označuje grajsko pobočje z gradom za ponos in simbol mesta, ki smo ga žal močno zanemarili in je skrajni čas, da to popravimo.

listični zvezi in mimo nje v celoti zavrtači program samoprispevka kot neprimeren, slab, ali ga oceniti kot program, ki ničesar ne rešuje. Kot občinska organizacija socialistične zveze smo dolžni zahtevati, da vsa stališča in v protisločimo.

Zato pozivamo vse občane, da stališča povedo v organizirani javni razpravi, prav tako pa tudi društva za varovanje okolja, ki tega niso storila na niti eni razpravi.

● PRED RAZGRNITVIJO LOKACIJSKEGA NAČRTA ZA PRVO IZ VERIGE ELEKTRARN NA SAVI

Bodo elektrarne slovenske greznice?

Že dolgo so nam znane želje in potrebe, da tok reke Save energetsko boljše izkoristimo. Zato se že dolgo govori o verigi savskih hidroelektrarn. V slovenskem elektro gospodarstvu zatrjujejo, da bodo že decembra začeli pripravljati gradbišče za prvo savsko pretočno elektrarno na Vrhovem v laški občini. Naročena je oprema in v pripravi tudi razpis za oddajo gradbenih del. Dana pa je tudi zelena luč za razgrnitev lokacijskega načrta za ureditev območja HE Vrhovo.

V naši pretekli letno porabimo okoli deset milijard kilovatlarnih ur električne energije. Že v prihodnjih desetih do petnajstih letih pričakujemo podvojitev porabe, ker pa v Sloveniji nimamo večjih virov energije, razen vodnih, smo se odločili graditi HE na Savi. Kmalu naj bi tako od Medvoda do Mokrice zgradili kar 17 pretočnih elektrarn. Gradnja naj bi potekala v tako imenovanih verigah. V spodnji verigi, ki jo bomo naj-

prej gradili in v kateri bo sedem elektrarn, bomo kot prvo pričeli graditi HE Vrhovo v laški občini. Vseh sedem elektrarn bo, ko bodo zgrajene, dalo okoli milijardo kilovatlarnih ur. Pri današnji porabi je to deset odstotkov, ko bodo zgrajene, pa bodo vse skupaj dajale le pet odstotkov takratne porabe energije v naši republiki.

Vse skupaj bo seveda tudi zelo drago, pa vendar: električno energijo potrebujemo, to vemo vsi.

Prebivalci Posavja se sprašujejo, kakšni bodo vplivi Save na okolje, ko bo zgrajena celotna veriga. Ali bodo elektrarne postale slovenska greznica za umazanijo, ki teče po Savi? Ali imamo danes že odgovore, kam bomo odlagali to umazanijo, kaj bo s podtalnicami na Krškem polju, kaj bo s termalnimi vodami tudi na Seji?

Na seji sveta za Krško polje se je porodila misel, da ne bi bilo od muh, če bi za gradnjo celotne verige sprejeli republiški zakon, ki bi mnoge zavezoval, kaj morajo storiti ob gradnji elektrarn. Morda je to najboljše mogoče pojasniti pri dilemah o čisti Savi. Zakaj se Posavci bojujejo, da bodo elektrarne odlagališče umazanije?

Nedavno je kranjska občina dobila čistilno napravo, podobno načrtujejo na Jesenicah, o njej prav sedaj temeljito razpravljamo v okviru programa IV. samoprispevka v Ljubljani, tudi v Celju je potreba po mestni čistilni napravi v ospredju razprav.

Vse kaže, da se obetajo boljši časi tudi za našo reko Savo. Posavci pa seveda vseno terjajo nedvoumne strokovno utemeljene odgovore in seveda tudi mero zagotovila in odgovornosti. Če teh ne bo, če Ljubljanci in prebivalci drugih mest, povezanih s Savo, ne bomo pokazali večje pripravljenosti za gradnjo svojih čistilnih naprav, se bo pričetek gradnje elektrarn zavlekel, kar bo seveda vse skupaj močno podražilo. Se več pa bi seveda bilo škodo, in to trojne škodo, če bi elektrarne res postale slovenske greznice.

S. G.

● SINDIKATI V AKCIJI ● SINDIKATI V AKCIJI

● Ljubljanci se bomo čez slaba dva meseca odločili, kakšne osnovne življenjske pogoje bomo pustili znanem

Vsi se zavedamo, da je pred to pomembno odločitvijo treba temeljito pretehtati vse argumente za in proti. To pa lahko storimo le z uspešno javno razpravo o programu samoprispevka IV in z razjasnitvijo vseh vprašanj, pripomb in pomislekov. Člani sindikata so se v naši občini vključili v razpravo o samoprispevku že aprila, aktivnosti pa so se pospešile, ko je Občinski svet ZS Ljubljana Moste-Polje vse OO ZS pozval k široki javni razpravi na svoji seji dne 3. 9. 1986. Osnovne organizacije ZS so resno začele razpravo, o čemer je pričala zelo živahna razprava na posvetih s predsedniki OO ZS, ki so v dveh delih potekali sredi septembra.

Sedaj, ko je podaljšani rok javne razprave, je tudi tistim občanom in delavcem, ki se do sedaj še niso vključevali v razpravo, dana priložnost, da povedo svoje mnenje, pomisleke, razloge za pomisleke, vprašanja, na katera v javnih občinah še niso našli odgovora.

23. novembra se bomo tako vsi zavestneje odločili za to, da bo tudi jutri življenje.

Nesprejemljivo pa je ob socia-

Javna razprava podprla program četrtega samoprispevka

(Nadaljevanje s 1. strani)

Razprave delegatov so ustno podano oceno javne razprave le še podkrepile, saj je bilo od vseh slišati temeljne značilnosti, in sicer, da so bile tokrat vse oblike razprav slabše obiskane, kot smo bili doslej vajeni, da so bile v razpravah dane številne kritike nosilcev investicij, zlasti na področju komunalne, pogoste so bile pripombe, da nalogi grajski hrib in prometno središče ne sodita v program ekoloških vprašanj in bi ju naj reševali izven programa samoprispevka in da so udeleženci razprav kljub pestrosti in različnosti stališč ter pogledov v celoti podprli potrebo, da se predlagani program IV. samoprispevka v Ljubljani uresniči, vendar z odločno zahtevno po odgovornosti pri finančnem, strokovnem in časovnem izvajanju nalog.

Javna razprava o osnutku programa IV. samoprispevka s sejo občinske konference še ni zaključena. Ta čas še teče v nekatere

